

METODOLOGIJA

BONITETNA OCJENA

Bonitetna ocjena služi za brzu ocjenu tvrtke i njezine stabilnosti. Bonitetna ocjena će također okvirno predvidjeti buduće poslovanje tvrtke i dati nam uvid u to kolika je vjerojatnost da će određena tvrtka u budućnosti biti u stečaju ili blokadi računa.

Dubinska bonitetna ocjena je detaljni uvid u poslovanje tvrtke, gdje možemo vidjeti poslovne performanske za svaki pokazatelj, koji je osnova za rezultat bonitetne ocjene.

S tvrtkama koje imaju većinu pokazatelja u crvenom dijelu tablice moramo poslovati vrlo oprezno, dok tvrtke koje imaju većinu u zelenom dijelu ne predstavljaju rizik u poslovanju.

Bonitetna ocjena se izračunava jednom godišnje i to na osnovi bonitetne ocjene prehodne godine i formule sastavljene od pokazatelja poslovanja tvrtke. Bonitetna ocjena je podijeljena na pet razreda:

OCJENA	CompanyWall business	MOODY'S	S&P Global	FitchRatings
Prime	AAA	Aaa	AAA	AAA
	AA+	Aa1	AA+	AA+
Visoka	AA	Aa2	AA	AA
	AA-	Aa3	AA-	AA-
Više srednja	AA--	A1	A+	A+
	A+	A2	A	A
	A	A3	A-	A-
Niža srednja	A-	Baa1	BBB+	BBB+
	A--	Baa2	BBB	BBB
	A---	Baa3	BBB-	BBB-
Spekulativno	BBB+	Ba1	BB+	BB+
	BBB	Ba2	BB	BB
	BBB-	Ba3	BB-	BB-
Veoma spekulativno	B+	B1	B+	B+
	B	B2	B	B
	B-	B3	B-	B-
Veoma visok rizik	CCC	Caa1	CCC+	CCC
	CC	Caa2	CCC	
	C	Caa3	CCC-	
Obrisani	D	Ca	CC	CC
		C	C	C
Nema ocjenu	/	/	D	D

RIZIČNO POSLOVANJE

Postupak dodjele bonitetne ocjene uključuje međusobni izračun pokazatelja i kategorizaciju rezultata i financijske ocjene. Prilikom izračuna koristimo najvažnije skupine pokazatelja i to: pokazatelji likvidnosti i pokazatelji uspješnosti. Iz svake skupine pokazatelja koristimo one koji su najreprezentativniji.

Bonitetna ocjena prilagođena je veličini poduzeća, broju zaposlenih i razini godišnjeg prometa, u odnosu na tvrtke sa sličnim djelatnostima. Bonitetnu ocjenu dodjeljuju samo subjekti koji imaju izračunate sve pokazatelje. Oni za koje je nemoguće izračunati određeni pokazatelj potreban za izračun bonitetne ocjene, isti se neće dodjeljivati.

Bonitetna ocjena služi za brzu ocjenu poduzeća i njegove stabilnosti. Bonitetna ocjena će također okvirno predvidjeti buduće poslovanje tvrtke, te nam daje uvid kolika je vjerojatnost da će određeno poduzeće u budućnosti u stečaju ili blokadi računa.

Ocjene Visoke Stabilnosti

AAA

Maksimalna sigurnost poslovanja

Bonitetna ocjena **AAA** predstavlja najviši bonitetni rejting koji se dodjeljuje tvrtkama s izuzetno stabilnim financijama i gotovo bez rizika. Ova ocjena označava minimalni financijski rizik, iznimnu kreditnu sposobnost i visoku likvidnost.

Tvrtke s ovom ocjenom uredno ispunjavaju sve obveze prema dobavljačima, zaposlenicima i državi.

Imaju stabilne prihode i nisku zaduženost. Smatraju se potpuno pouzdanim poslovnim partnerima, gotovo bez rizika od financijskih problema ili nesolventnosti.

Ovu ocjenu najčešće postižu velike i uspješne tvrtke s dugom tradicijom poslovanja i izvrsnim financijskim pokazateljima..

AA+

Visoka stabilnost i pouzdanost

Bonitetna ocjena **AA+** dodjeljuje se tvrtkama s izuzetnom financijskom snagom i vrlo niskim kreditnim rizikom. Ove tvrtke imaju visok nivo solventnosti, redovito podmiruju obaveze i posluju stabilno.

Iako mogu biti izložene određenim tržišnim promjenama, njihova financijska pozicija omogućava im da se uspješno prilagode i održavaju stabilnost na duže staze. Smatraju se pouzdanim partnerima za sigurne i dugoročne poslovne odnose.

AA

Stabilnost i pouzdanost

Bonitetna ocjena **AA** označava tvrtke s vrlo visokim bonitetom i stabilnim poslovanjem. Ove tvrtke imaju snažnu financijsku poziciju, dobro upravljaju obavezama i ostvaruju konstantan rast.

Iako postoji mali rizik u poslovanju, on je zanemariv u odnosu na sigurnost i pouzdanost koje nude. **AA** tvrtke su među najboljima u svojoj industriji i predstavljaju izvrstan izbor za dugoročne poslovne odnose.

AA-

Stabilnost uz minimalne faktore rizika

Bonitetna ocjena **AA-** pokazuje visok stupanj financijske stabilnosti i pouzdanosti tvrtke, ali s blagim povećanim rizikom u odnosu na više bonitetne razrede.

Ove tvrtke posluju stabilno i bez ozbiljnih financijskih poteškoća, ali mogu imati određene faktore, poput povremenih oscilacija u prihodima ili nešto većih dugovanja, koji ih svrstavaju u ovu kategoriju.

Ipak, **AA-** ocjena i dalje označava pouzdan poslovni subjekt s dobrom solventnošću i sposobnošću izmirenja obaveza, što ih čini kvalitetnim partnerom za dugoročnu suradnju.

AA--

Stabilno poslovanje uz blago povećan rizik

Bonitetna ocjena **AA-** označava visok stupanj financijske stabilnosti uz blago povećan rizik u odnosu na više bonitetne razrede. Ova ocjena ukazuje na sposobnost urednog izmirenja obaveza, ali uz mogućnost povremenih oscilacija u prihodima ili veću ovisnost o tržišnim kretanjima.

Iako postoji određeni nivo rizika, bonitetna ocjena **AA-** i dalje označava solidan poslovni subjekt s dobrim kreditnim kapacitetom, koji predstavlja relativno siguran izbor za poslovnu suradnju.

A+

Siguran i stabilan poslovni partner, nizak kreditni rizik.

Bonitetna ocjena **A+** označava stabilnost i nizak kreditni rizik. Tvrtke s ovom ocjenom imaju solidne financijske pokazatelje i uredno izmiruju obaveze, što ih čini pouzdanim partnerima za dugoročnu suradnju.

Iako ova ocjena nije među najvišima, ona i dalje ukazuje na visok stupanj sigurnosti, pri čemu se manji rizici mogu vezivati za faktore poput faze rasta ili tržišnih izazova. U cjelini, bonitetna ocjena **A+** odražava financijsku stabilnost i sposobnost prilagođavanja promjenama, čime se osigurava siguran poslovni tok.

A

Stabilno poslovanje uz umjeren rizik

Bonitetna ocjena **A** označava stabilno poslovanje uz umjeren rizik. Subjekti s ovom ocjenom imaju solidnu financijsku poziciju i uredno izmiruju obaveze, ali mogu biti podložni manjim oscilacijama u prihodima ili ovisnosti o tržišnim kretanjima.

Iako postoji nešto veći rizik u odnosu na više bonitetne razrede, njihova dugoročna solventnost nije ugrožena.

Bonitetna ocjena **A** ukazuje na tvrtku koja je pouzdan poslovni partner i koja ima dobre preduvjete za daljnji rast i razvoj, uz sposobnost prilagođavanja izazovima tržišta.

A-

Stabilno poslovanje uz određene faktore rizika

Bonitetna ocjena **A-** označava stabilno poslovanje, ali uz prisutnost određenih čimbenika rizika. Subjekti s ovom ocjenom imaju dobru likvidnost i sposobnost izmirenja obaveza, ali mogu se suočavati s povremenim financijskim oscilacijama ili izazovima u poslovanju.

Iako je njihova financijska stabilnost na visokom nivou, određena kretanja mogu utjecati na dugoročnu sigurnost.

Bonitetna ocjena **A-** potvrđuje da je tvrtka pouzdan poslovni partner, ali ukazuje na potrebu za pažljivijim praćenjem financijskih pokazatelja u budućnosti.

A--**Stabilno poslovanje uz izraženije financijske oscilacije**

Bonitetna ocjena **A--** ukazuje na financijski stabilne subjekte koji i dalje spadaju u pouzdane poslovne partnere, ali s nešto izraženijim oscilacijama u prihodima i višim stupnjem rizika u odnosu na bolje ocijenjene tvrtke.

Iako redovito izmiruju svoje obaveze, mogu biti podložni tržišnim promjenama ili imati veću zaduženost. Ova ocjena ne znači da tvrtka nije siguran partner, već da je prije dugoročne suradnje potrebno detaljnije analizirati njezino poslovanje.

A---**Stabilnost uz povećane financijske rizike**

Bonitetna ocjena **A---** označava tvrtke koje i dalje posluju stabilno, ali se suočavaju s povećanim financijskim rizicima. Moguće su veće oscilacije u prihodima, povremeni problemi s likvidnošću ili izraženija ovisnost o tržišnim promjenama.

Iako se ove tvrtke ne nalaze u visoko rizičnoj zoni, njihova financijska situacija zahtijeva pažljivije praćenje.

Prije ulaska u poslovnu suradnju, preporučuje se dodatna analiza kako bi se procijenili potencijalni izazovi i rizici.

OCJENE UMJERENE STABILNOSTI**BBB+****Stabilnost s potencijalnim rizicima**

Bonitetna ocjena **BBB+** označava tvrtke koje posluju stabilno, ali su izložene određenim financijskim i tržišnim rizicima. Njihova sposobnost prilagođavanja ekonomskim promjenama i izazovima u industriji ključna je za dugoročnu održivost.

Iako su ove tvrtke pouzdani poslovni partneri, moguće su povremene oscilacije u prihodima, povećana osjetljivost na ekonomske promjene ili ovisnost o klijentima i tržišnim uvjetima.

U poslovnim odnosima s takvim poduzećima, važno je biti svjestan promjenjivih okolnosti i prilagodljivosti ovih tvrtki na tržište, što ih čini stabilnim, ali podložnim određenim rizicima, pa je neophodno sagledati moguće izazove u njihovom poslovanju.

BBB**Stabilno poslovanje uz veće oscilacije**

Bonitetna ocjena **BBB** označava tvrtke koje posluju stabilno, ali se mogu suočiti s većim oscilacijama u prihodima i izazovima u održavanju financijske ravnoteže.

Iako su i dalje pouzdani poslovni partneri, ove tvrtke nisu imune na ekonomske i tržišne promjene. Njihova likvidnost može biti podložna većim fluktuacijama, a dugoročna stabilnost ovisi o sposobnosti prilagođavanja konkurenciji i promjenama u industriji.

Tvrtke s ovom ocjenom redovito izmiruju svoje obaveze, ali njihova financijska situacija može varirati u zavisnosti od vanjskih faktora. Predugoj poslovnoj suradnji, preporučuje se dodatna procjena financijske stabilnosti tvrtke i mogućnosti rasta kako bi poslovanje bilo sigurnije.

BBB-

Stabilnost uz veće rizike

Bonitetna ocjena **BBB-** označava tvrtke koje posluju stabilno, ali uz povećane financijske i tržišne rizike.

Ove tvrtke imaju solidnu likvidnost i sposobnost izmirenja obaveza, ali njihov poslovni rad može biti ugrožen promjenama na tržištu, ekonomskim krizama ili problemima specifičnim za industriju. Iako su u mogućnosti da se oporave od kratkoročnih poteškoća, dugoročna održivost može biti nesigurna.

BBB- ocjena zahtijeva pažljivije praćenje i procjenu sposobnosti ovih tvrtki da se prilagode promjenama u okruženju. Prilikom poslovanja s tvrtkama s ovom ocjenom, preporučuje se dodatna opreznost i kontinuirano praćenje njihovih financijskih performansi kako bi se osigurala stabilnost poslovanja i minimizirali potencijalni rizici.

B+

Povećan rizik, ali uz mogućnost oporavka

Bonitetna ocjena **B+** označava tvrtke sa slabijom financijskom stabilnošću i povećanim rizikom u poslovanju. Njihova likvidnost može biti nestabilna, a sposobnost izmirenja obaveza ograničena.

Ove tvrtke su često u procesu oporavka ili restrukturiranja, što ih čini podložnim prihodovnim oscilacijama i neizvjesnosti.

Iako postoji potencijal za poboljšanje, suradnja sa tvrtkama ovog ranga zahtijeva oprez i stalno praćenje financijske situacije.

B

Povećan rizik, potrebna opreznost

Bonitetna ocjena **B** označava tvrtke koje se suočavaju sa značajnim poslovnim izazovima i financijskim rizicima.

Njihova stabilnost može biti ugrožena čestim oscilacijama u prihodima, problemima s likvidnošću i poteškoćama u izmirenju financijskih obaveza, što ih čini rizičnim poslovnim partnerima.

Iako postoji mogućnost oporavka, suradnja s ovim tvrtkama zahtijeva detaljnu analizu financijskog stanja i prilagodbu poslovne strategije, jer tvrtke koje nose bonitetnu ocjenu **B** često nisu u mogućnosti da izbjegniju krizne situacije, a ulaganje ili suradnja s njima može dovesti do neizvjesnosti u poslovnim odnosima.

B-

Visok rizik, tvrtke suočene s ozbiljnim izazovima

Bonitetna ocjena **B-** označava tvrtke s ozbiljnim financijskim poteškoćama i visokim rizikom poslovanja.

Njihova likvidnost i sposobnost izmirenja obaveza su ozbiljno ugroženi, a poslovanje je podložno velikim oscilacijama u prihodima. Ove tvrtke se često nalaze u procesu restrukturiranja ili sanacije, što dodatno povećava neizvjesnost u poslovanju.

Iako postoji potencijal za oporavak, suradnja s tvrtkama s **B-** ocjenom nosi visok nivo rizika i zahtijeva stalno praćenje financijskog stanja, uz spremnost na brzo reagiranje u slučaju dodatnih problema.

OCJENE VISOKOG RIZIKA

CCC

Visok rizik, neizvjesna budućnost

Bonitetna ocjena **CCC** označava tvrtke koje se nalaze u ozbiljnim financijskim poteškoćama i pod velikim su rizikom od stečaja. Njihova sposobnost da izmiruju obaveze je značajno narušena, a nastavak poslovanja ovisi o hitnim financijskim rješenjima ili restrukturiranju.

Ove tvrtke često imaju visok nivo zaduženosti, probleme s likvidnošću i kašnjenja u plaćanjima. Mogu biti suočene s prinudnim naplatama, sudskim postupcima ili drugim pritiscima koji ugrožavaju njihovu stabilnost.

Suradnja s tvrtkama s ovom ocjenom nosi izuzetno visok rizik, jer njihova budućnost nije sigurna. Prije bilo kakvog poslovnog angažmana, neophodno je detaljno analizirati financijsko stanje tvrtke i poduzeti sve mjere zaštite kako bi se izbjegli potencijalni gubici.

CC

Kritična financijska situacija, ozbiljan rizik od stečaja

Bonitetna ocjena **CC** označava tvrtke koje se nalaze u izuzetno rizičnoj situaciji, suočavaju se s ozbiljnim financijskim problemima i imaju visok rizik od stečaja ili likvidacije. Sposobnost podmirenja obaveza je značajno ugrožena, a opstanak tvrtke u narednom periodu je vrlo neizvjestan.

Suradnja s tvrtkama koje su ocijenjene s **CC** nosi veliki poslovni rizik, te je neophodno pažljivo razmotriti sve faktore prije nego što se odluči na bilo koji poslovni angažman, jer postoji velika vjerojatnost da te tvrtke neće opstati u narednom periodu.

C

Kritična financijska situacija

Bonitetna ocjena **C** označava kritičnu financijsku situaciju. Tvrtke s ovom ocjenom imaju ozbiljne poteškoće u izmirenju obaveza, a stečaj ili likvidacija su gotovo neizbježni u bliskoj budućnosti.

Tvrtke s bonitetnom ocjenom **C** imaju minimalne šanse da opstanu, a svaka suradnja s tim tvrtkama nosi veliki rizik od ozbiljnih financijskih gubitaka.

Ako se ipak razmatra poslovni odnos, nužno je temeljito ispitati situaciju i poduzeti sve potrebne mjere zaštite.

OCJENE VRLO VISOKOG RIZIKA

D

Tvrtka u ozbiljnim financijskim problemima

Bonitetna ocjena **D** označava tvrtku koja se nalazi u ozbiljnim financijskim problemima. Tvrtke s ovom ocjenom nisu u mogućnosti da izmiruju svoje obaveze i često su u stečajnom postupku, procesu likvidacije ili su potpuno nelikvidne.

Njihovo poslovanje je ili obustavljeno ili funkcionira pod velikim pritiskom dugova. Povjerioci teško mogu naplatiti svoja potraživanja, a šanse za oporavak su gotovo zanemarive.

Suradnja s ovakvim tvrtkama obično se ne savjetuje ni uz sve mjere opreza, jer nosi izuzetno visok rizik.

Nepoznat finansijski profil

Tvrtka bez bonitetne ocjene može biti nova, poslovno neaktivna ili nema dostupne finansijske izvještaje. Zbog toga je njezina pouzdanost nejasna.

Prije suradnje, važno je prikupiti više informacija i pažljivo procijeniti potencijalne rizike.

Metodologija izračunavanja bonitetne ocjene

Financijska ocjena pokazuje poslovanje poduzeća u protekloj godini, a izračunava se jednom godišnje. Bonitetna ocjena izračunava se iz najvažnijih i najreprezentativnijih skupina pokazatelja:

1. Omjer likvidnosti

Omjer likvidnosti predstavlja sposobnost poduzeća da izmiri svoje obaveze u roku.

Omjer tekuće likvidnosti mjeri sposobnost poduzeća da izmiri obaveze kada one dospiju.

Omjer likvidnosti računa se po formuli:

opći omjer likvidnosti = zalihe + potraživanja + gotovina / tekuće obaveze.

Koeficijent likvidnosti podrazumijeva:

$$\text{Omjer tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Obrtna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$$

$$\text{Omjer reducirane likvidnosti} = \frac{\text{Monetarna Aktiva}}{\text{Kratkoročne obaveze}}$$

2. Omjer solventnosti

Omjer solventnosti ili koeficijent finansijske strukture pokazuje likvidnost na duži rok. Za ocjenjivanje dugoročne finansijske pozicije poduzeća koriste se sljedeći koeficijenti:

koeficijent zaduženosti i koeficijent kapitala u odnosu na sredstva.

Pod ovim se podrazumijeva:

$$\text{Omjer pokrića stalne imovine} = \frac{\text{Kapital}}{\text{Stalna imovina}}$$

$$\text{Omjer pokrića realne imovine} = \frac{\text{Dugoročni kapital}}{\text{Realna aktiva}}$$

$$\text{Omjer pokrića zaliha NOK - om} = \frac{\text{NOK}}{\text{Zalihe + AVR}}$$

$$\text{Omjer pokrića obrtne imovine NOK - om} = \frac{\text{NOK}}{\text{Obrtna imovina}}$$

$$\text{Omjer zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obaveze}}{\text{Kapital}}$$

$$\text{Omjer pokrića kamata zaradom} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Plaćene kamate}}$$

3. Omjer efikasnosti

Omjer efikasnosti ili aktivnosti pokazuje tokove nabavnog i prodajnog procesa. Najvažniji pokazatelji ovog tipa su koeficijent obrta kupaca (potraživanja), koeficijent obrta dobavljača (dugovanja) i koeficijent obrta zaliha:

$$\text{Omjer obrta poslovne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna poslovna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta fiksne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna fiksna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta kapitala} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječni vlasnički kapital}}$$

$$\text{Omjer obrta obrtne imovine} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječna obrtna imovina}}$$

$$\text{Omjer obrta zaliha} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Prosječne zalihe + AVR}}$$

$$\text{Omjer obrta potraživanja od kupaca} = \frac{\text{Prihodi od prodaje - eksterno}}{\text{Prosječna potraživanja od kupaca}}$$

$$\text{Omjer obrta potraživanja od dobavljača} = \frac{\text{Ukupne nabavke}}{\text{Prosječne obaveze prema dobavljačima}}$$

4. Omjer profitabilnosti

Omjer profitabilnosti pokazuje sposobnost zarađivanja poduzeća i ključni je koeficijent u procjeni financijskog uspjeha.

Ovdje spadaju:

$$\text{Stopa bruto poslovnog dobitka} = \frac{\text{Bruto poslovni dobitak}}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{Stopa neto poslovnog dobitka} = \frac{\text{Neto poslovni dobitak}}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{Omjer neto pro itne marže} = \frac{\text{Neto dobitak}}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{Omjer bruto pro itne marže} = \frac{\text{Neto dob} + \text{Trošk kam} * (1 - \text{Stopa poreza})}{\text{Prihodi od prodaje}}$$

$$\text{ROA} = \frac{\text{Neto dob} + \text{Trošk kam} * (1 - \text{Stopa poreza})}{\text{Prosječna imovina}}$$

$$\text{ROE} = \frac{\text{Neto dobitak}}{\text{Prosječni neto vlasnički kapital}}$$

Metodologiju na osnovu koje se izračunava bonitetna ocjena ustanovili su precizni i kredibilni analitičari finansijski stručnjaci. Na osnovu detaljne analize svih navedenih pokazatelja prema zadatim formulama, finansijski analitičari izračunavaju bonitetnu ocjenu poduzeća.

Ova ocjena je precizan pokazatelj finansijskog stanja određene tvrtke i načina na koji ta tvrtka posluje. Na temelju bonitetne ocjene procjenjuje se kvaliteta poslovanja tvrtke, pouzdanost i uspješnost. Tvrtke i poduzetnici mogu lakše predvidjeti koliko moraju biti oprezni pri poslovanju s potencijalnim ili postojećim partnerima.

Ona također u velikoj mjeri doprinosi transparentnosti poslovanja, kao i sigurnijem i bržem sklapanju partnerstava.

Bonitetna ocjena se ne izračunava za sljedeće sektore:

- Javne monetarno-financijske institucije
- Domaće privatne monetarno-financijske institucije
- Monetarno-financijske institucije pod tuđim nadzorom
- Javna osiguravajuća društva i mirovinski fondovi
- Domaća privatna osiguravajuća društva i mirovinski fondovi
- Osiguravajuća društva i mirovinski fondovi pod tuđim nadzorom
- Cjelokupan sektor finansijskih i osiguravajućih djelatnosti
- Samozaposleni – poslodavci
- Novonastale tvrtke